

Instructie voor de docenten

Aan de slag met Bèrgs in de Klas!

Welkom bij Bèrgs in de Klas! Aan de hand van dit document kun je als docent samen met je leerlingen aan de slag met dit dialectproject.

Het project 'Bèrgs in de Klas' wordt voor alle klassen tegelijk afgetrapt door Riny en Dick, aan de hand van een powerpoint presentatie. Als docenten hoeven jullie hier inhoudelijk geen voorbereidingen voor te treffen. Het enige dat nodig is, is een goede ruimte waar alle leerlingen in passen, een computer met groot projectiescherm en twee microfoons. Als docent kun je tijdens deze aftrap dus heerlijk achterover leunen...

Maar daarna moeten jullie zélf aan de bak!

- In het vervolg van dit document staat voor iedere week aangegeven wat de leerlingen tijdens die les gaan doen en hoe je je daar als docent op voor kunt bereiden.
- Voor sommige lessen moeten vooraf enkele printjes worden gemaakt, als hulpmiddel bij die les. Dat staat per les steeds aangegeven, met een duidelijke verwijzing naar de bestanden die je op de meegeleverde USB-stick kunt vinden.
- In elk van de lessen wordt gewerkt met filmpjes, die je via het digiboard af kunt spelen. Ook deze filmpjes zijn te vinden op de meegeleverde USB-stick. Tip: check vóór iedere les of de filmpjes goed zichtbaar en hoorbaar zijn via het digiboard.
- Voor iedere les hebben we een mooie leskaart gemaakt. Daar staat voor de leerlingen op beschreven wat zij in de betreffende les gaan doen. De leskaarten zijn op de USB-stick te vinden, onder het mapje 'leskaarten'. Deze leskaarten kun je vóór les 1 allemaal tegelijk uitprinten en tijdens les 1 alvast uitdelen aan de leerlingen.
- De leerlingen kunnen de leskaarten en alle andere hulpmaterialen die in latere lessen worden uitgedeeld bij elkaar bewaren in een mapje of iets dergelijks. Aan het einde van de cursus 'Bèrgs in de Klas' kunnen de leerlingen het mapje dan ook thuis laten zien, aan vader, moeder, opa of oma!

Wij wensen jullie allemaal *gruweluk veul schik* toe met Bèrgs in de Klas! Mochten jullie vragen of opmerkingen hebben, neem dan gerust contact op met Dick of Riny. We zien elkaar sowieso weer tijdens de afsluitende sessie, waarin wordt bepaald welke klas zich het komende jaar 'Kampioen Bèrgs' mag noemen.

Houdoe wanne!

Goeie groet van Riny en Dick

Week 1: Prôt Bèrgs mi me

Voorbereiding

- Lees het onderstaande vóóraf zorgvuldig door.
- Maak voor iedere leerling een print van het document: “week 1c – songtekst Prôt Bèrgs mi me”.

Inleiding

De kinderen hebben vorige week een plenaire aftrap gehad met Riny en Dick. Goed om daar met de klas even op terug te kijken: wat vonden de kinderen er van? Hebben ze er zin in om de komende weken aan de slag te gaan met 't Bèrgs? (of juist helemaal niet) Wat verwachten ze er van?

Activiteiten tijdens de les

Activiteit 1:

Als opwarmer kunnen de onderstaande vragen klassikaal worden besproken:

- **Vraag: wat is een taal eigenlijk?**

Ingrediënten voor het antwoord:

- Taal is een communicatiemiddel.
- Een hulpmiddel om met elkaar in gesprek te gaan, bijvoorbeeld om iemand iets te laten weten, of om iemand iets uit te leggen, of om iets met elkaar af te spreken.
- Om dat te kunnen, maken we gebruik van woorden en hebben we regels afgesproken: in welke volgorde we die woorden zetten, hoe we ze uitspreken en hoe we ze schrijven (grammatica).
- De geleerden denken dat de eerste taal is ontstaan in combinatie met gebarentaal. Sommigen denken dat er ooit in het begin één oertaal (de allereerste taal) is geweest, maar anderen menen dat op verschillende plaatsen in de wereld tegelijkertijd verschillende talen zijn ontstaan.
- Hulpvragen:
 - *Wat is gebarentaal?*
 - *Door wie wordt die gebruikt?*
 - *Wat is een moedertaal?* (Een moedertaal is een taal die je tijdens je jeugd, zonder echte taallessen, leert. Dat gebeurde meestal thuis en werd je vaak geleerd door je moeder, vandaar moedertaal)

- **Vraag: is taal belangrijk?**

Laat iedereen nadenken over deze vraag en bespreek het antwoord klassikaal.

- *Zouden we zonder taal kunnen? En waarom niet (of wel)?*

- *Zou het makkelijker zijn als iedereen op de hele wereld dezelfde taal sprak? (Of is het juist wel eens fijn als je met iemand een taal kan spreken die een ander niet kan verstaan?)*
- **Vraag: hoeveel talen spreek jij?**
Meerdere talen spreken betekent niet alleen officiële talen, zoals: Nederlands, Duits, Engels en Turks. Een taal kan ook dialect zijn, zoals 't Bèrgs of een straattaal die sommige jongeren met elkaar spreken. (Straattaal komt het meeste voor in grote steden en is in Nederland vaak een combinatie van Engels, Surinaams, Antilliaans, Turks en Marokkaans)
 - *Hoeveel talen spreek jij?*
 - *Waar en wanneer spreek je die talen?*
 - *Kun je die talen goed uit elkaar houden of is dat moeilijk?*

Activiteit 2:

Nu gaan we kijken en luisteren naar een lied dat in 't Bèrgs is gezongen.

- Het lied is te vinden onder de bestandsnaam "week 1b – Prôt Bèrgs mi me".
- Laat de clip zien en kijk en luister er met elkaar naar.
- **Vraag aan de klas: waar denk je dat dit liedje over gaat?**
Bespreek dit klassikaal. Hulpvragen:
 - *Begreep je alle woorden?*
 - *Vind je het een leuk lied?*
 - *Herken je de plekken uit Berghem in de clip?*

Activiteit 3:

- Deel de kopietjes met daarop de tekst van het lied uit.
 - De tekst is te vinden onder de bestandsnaam "week 1c – songtekst Prôt Bèrgs mi me".
- Speel de clip "week1b – Prôt Bèrgs mi me" nog een keer af.
De kinderen kunnen nu luisteren naar het lied en tegelijkertijd meelezen met de tekst.
- Vraag de kinderen om speciaal te letten op de geelgedrukte woorden. Daar gaan we volgende week mee aan de slag!
- Bespreek het lied kort na met de klas. Hulpvragen:
 - *Vind je het moeilijk om 't Bèrgs te lezen?*
 - *Begreep je de tekst beter nu je hem op papier voor je had?*

Activiteit 4:

Deze eerste les wordt afgesloten met een kwisje:

- Het kwisje is in de vorm van een filmpje.
- Dit filmpje is te vinden onder de bestandsnaam "week 1d – afsluitende kwis".
- De kwis bestaat uit vijf meerkeuze-vragen (a, b, c).
- De kinderen schrijven ieder voor zich de antwoorden op.
- Aan het einde van het filmpje worden de goede antwoorden bekend gemaakt.
- Leuk om na afloop even te inventariseren hoeveel antwoorden iedereen goed had.

Week 2: Prôt Bèrgs mi me, deel 2

Voorbereiding

- Lees het onderstaande vóóraf zorgvuldig door.
- Maak, in kleur, één print van het document: “week 2c - kaartjes”. Knip vervolgens de kaartjes uit, zodat je iedere leerling tijdens de les één kaartje kunt geven.
- Als je het prettig vindt om zaken op papier te hebben, print dan – alleen voor de docent – ook het document “week 2d – de goede antwoorden” uit.

Inleiding

Vandaag gaan we aan de slag met Bèrgse woorden. Misschien kennen de leerlingen stiekem al een heleboel Bèrgs. Daarnaast gaan we verdiepen op het lied van vorige week: “Prôt Bèrgs mi me”.

Activiteiten tijdens de les

Activiteit 1:

Als opwarmertje kunnen eerst onderstaande vragen in tweetallen (of kleine groepjes) worden beantwoord. Dat kost ongeveer vijf tot tien minuten. Daarna kunnen de antwoorden klassikaal worden besproken:

- **Ken je mensen uit jouw omgeving die Bèrgs spreken?**
 - o *Zijn dat veel mensen? Of juist weinig?*
 - o *Zijn die mensen al oud? Of juist jong?*
 - o *Spreken ze altijd Bèrgs? Of praten ze ook ‘gewoon’ Nederlands?*
- **Ken je woorden in ’t Bèrgs en zo ja: welke?**
 - o *De kinderen mogen de leukste, grappigste Bèrgse woorden die ze kennen opschrijven op het bord, met tussen haakjes de Nederlandse betekenis van dat woord.*
 - o *Let op: het maakt niet uit hoe je ’t Bèrgse woord schrijft; er is geen goede of foute schrijfwijze, want ’t Bèrgs is een klanktaal!*
 - o ***Nota bene: het zou heel leuk en nuttig zijn als je een foto maakt van de opbrengst en deze na afloop met Riny en Dick deelt!***
- **Wat vind je van ’t Bèrgs?**
 - o *Moeilijk of gemakkelijk?*
 - o *Mooi of lelijk?*
 - o *Nuttig of onnodig?*
 - o *Spreek je zelf ook wel eens Bèrgs? Zo ja: met wie?*

Activiteit 2:

Nu gaan we weer kijken en luisteren naar het lied van vorige week. Het lied is te vinden onder de bestandsnaam “week 2b – Prôt Bèrgs mi me”.

Vorige week is de songtekst al uitgedeeld. Daarin stonden enkele woorden geelgedrukt. We gaan straks aan de slag met die woorden. Als volgt:

- Geef de ene helft van de klas een kaartje met daarop een Bèrgs woord (de gele kaartjes), en de andere helft van de klas een kaartje met daarop de Nederlandse betekenis (de blauwe kaartjes).
 - De kaartjes zijn te vinden onder de bestandsnaam “week 2c - kaartjes” .
- De bedoeling is nu dat de kinderen elkaar opzoeken en zo de juiste combinatie van Bèrgs woord (geel) en Nederlandse betekenis (blauw) gaan vinden. Dat zal in eerste instantie ongetwijfeld enigszins chaotisch verlopen, maar uiteindelijk zullen de juiste combinaties worden gemaakt.
- Controleer vervolgens samen met de klas of alle combinaties correct zijn.
 - De goede antwoorden zijn te vinden onder de bestandsnaam “week 2d – de goede antwoorden”. Daarin is ook extra achtergrondinformatie te vinden over het lied.

Activiteit 3:

Ook deze les sluiten we af met een kwisje:

- Het kwisje is in de vorm van een filmpje.
- Dit filmpje is te vinden op “week 2e – afsluitende kwis”.
- De kwis bestaat uit vijf meerkeuze-vragen (a, b, c).
- De kinderen schrijven ieder voor zich de antwoorden op.
- Aan het einde van het filmpje worden de goede antwoorden bekend gemaakt.
- Leuk om na afloop even te inventariseren hoeveel antwoorden iedereen goed had.

Week 3: bijzondere Bèrgse woorden

Voorbereiding

- Lees het onderstaande vóóraf zorgvuldig door.
- Voor de leerlingen hoeft niets geprint te worden.
- Als je het prettig vindt om zaken op papier te hebben, print dan – alleen voor de docent – het document “week 3c – tekstverklaring bij filmpjes” uit.

Inleiding

In veel gevallen geldt dat 't Bèrgse woord behoorlijk lijkt op het Nederlandse woord, maar dan nét effe wat anders geschreven/uitgesproken:

- Wij gôn = wij gaan
- Geluujve = geloven
- Enzovoort

Maar het Bèrgse dialect kent ook een aantal woorden die nauwelijks lijken op de Nederlandse vertaling. In deze les gaan we aan de slag met acht van die bijzondere Bèrgse woorden.

Activiteiten tijdens de les

Activiteit 1:

De acht bijzondere Bèrgse woorden worden in een filmpje eerst via een verhaaltje geïntroduceerd. Dat verhaaltje wordt verteld door Riny, in 't Bèrgs.

- Het filmpje is in te vinden onder de bestandsnaam “week 3b - filmpjes”.
- Luister eerst naar de beschrijving en zet dan de film op pauze.
 - Als de beschrijving voor veel leerlingen te moeilijk of te snel was, zou je het filmpje kunnen terugspoelen en de beschrijving nog een keer kunnen beluisteren.
- Stel klassikaal de vraag wat het genoemde woord zou kunnen betekenen.
- Zet daarna de film weer aan: het goede antwoord wordt door Riny gegeven.

Herhaal deze procedure acht maal. Dan hebben de kinderen acht bijzondere Bèrgse woorden geleerd.

- In een apart document “week 3c – tekstverklaring bij filmpjes” wordt voor elk van de acht filmpjes nog een toelichting gegeven. Deze toelichting helpt bij het bespreken van het filmpje met de klas.
- Het is aan te raden dit document vóór de les alvast te bestuderen.

Met het oog op de strijd voor “Kampioen Bèrgs” zou je na afloop van de acht filmpjes met de klas nog kunnen discussiëren over de vraag wat van deze acht het mooiste Bèrgse woord is. Waarbij zij opgemerkt dat er nog véél meer mooie Bèrgse woorden zijn natuurlijk... 😊

Activiteit 2:

Ook deze les sluiten we af met een kwisje:

- Het kwisje is in de vorm van een filmpje.
- Dit filmpje is te vinden onder de bestandsnaam “week 3d – afsluitende kwis”.
- De kwis bestaat uit vijf meerkeuze-vragen (a, b, c).
- De kinderen schrijven ieder voor zich de antwoorden op.
- Aan het einde van het filmpje worden de goede antwoorden bekend gemaakt.
- Leuk om na afloop even te inventariseren hoeveel antwoorden iedereen goed had.

Week 4: 't Bèrgs Léésplènske

Voorbereiding

- Lees het onderstaande vóóraf zorgvuldig door.
- Maak voor iedere leerling een print van het document: “week 4b – leesplènske op papier”. En maak voor iedere leerling een print van het document: “week 4d voorbereiding interview”.

Inleiding

De leerlingen gaan leren hoe de Bèrgse klanken moeten worden uitgesproken.

Het doel is niet dat ze perfect Bèrgs leren praten. Maar wel dat ze kennis leren maken met enkele Bèrgse klanken. Uiteraard helpt het correct uitspreken van het Bèrgs ook mee als je als klas Kampioen Bèrgs wil worden... 😊

Daarnaast worden de voorbereidingen getroffen voor de huiswerkopdracht: de interviews!

Activiteiten tijdens de les

Activiteit 1:

We gaan met de klanken oefenen op basis van 't Bèrgs Léésplènske:

- Eentje om op papier uit te delen: week 4b – leesplènske op papier
- Eentje om als filmpje te draaien: week 4c – leesplènske filmpje

Deel de papieren versie uit, zodat de leerlingen mee kunnen lezen. Daarna kan het filmpje worden gestart. Als het filmpje klaar is, is het leuk om met de gehele klas, net zoals dat *vruuger* ging, de woorden van het leesplènske één of meerdere keren klassikaal op te dreunen.

Activiteit 2:

De kinderen krijgen een huiswerkopdracht, in tweetallen.

- Ergens in de komende weken moeten zij (liefst gefilmd) een interview afnemen met iemand die Bèrgs praat, liefst een ouder iemand. Dat mag een familielid zijn, of iemand uit de buurt.
- Vóór week 8 moet het interview (en de uitwerking ervan) gereed zijn, want dan wordt het klassikaal besproken (en bekeken).
- Vandaag gaan de leerlingen aan de slag met het bedenken van interviewvragen.
- Deel daartoe het document “week 4d voorbereiding interview” uit, en vraag om dat in tweetallen in te vullen. Neem daar vijf à tien minuten de tijd voor.
- Daarna wordt het klassikaal besproken.

Het doel van deze activiteit is dat ieder tweetal uiteindelijk voldoende inspiratie heeft voor hun interview.

Activiteit 3:

Ook deze les sluiten we af met een kwisje:

- Het kwisje is in de vorm van een filmpje.
- Dit filmpje is te vinden onder de bestandsnaam “week 4e – afsluitende kwis”.
- De kwis bestaat uit vijf meerkeuze-vragen (a, b, c).
- De kinderen schrijven ieder voor zich de antwoorden op.
- Aan het einde van het filmpje worden de goede antwoorden bekend gemaakt.
- Leuk om na afloop even te inventariseren hoeveel antwoorden iedereen goed had.

Week 5: begrijpend Bèrgs lezen

Vorbereiding

- Lees het onderstaande vóóraf zorgvuldig door.
- Maak voor iedere leerling een print van het document: "week 5c tekst verhaal week 5 ". En maak voor iedere leerling een print van het document "week 5e begrijpend lezen opdracht".
- Als je het prettig vindt om zaken op papier te hebben, print dan – alleen voor de docent – ook het document "week 5f begrijpend lezen antwoorden" uit. Hetzelfde geldt voor "week 5h – tekstverklaring bij filmpjes".

Inleiding

De leerlingen gaan vandaag aan de slag met begrijpend lezen, aan de hand van een poëtische Bèrgse tekst. Daarnaast bekijken we nog enkele bijzondere Bèrgse woorden.

Activiteiten tijdens de les

Activiteit 1:

- Open het bestand "5b verhaal week 5" en speel het af.
- Vraag de leerlingen goed te luisteren.
- Voer na afloop een gesprekje met de leerlingen.
- Vragen daarbij kunnen zijn:
 - o Waar gaat dit verhaal over?
 - o Waar speelt het verhaal zich af?

Activiteit 2:

- Deel nu de tekst "week 5c tekst verhaal week 5" uit.
- Speel het filmbestand "week 5b verhaal week 5" opnieuw af.
- De leerlingen kunnen nu tijdens het luisteren ook meelezen.
- Deel na afloop van het filmpje het stencil "week 5e begrijpend lezen opdracht" uit, en vraag de kinderen de vragen te maken. Dat kan individueel, in tweetallen of in kleine groepjes.
- Bespreek daarna klassikaal de antwoorden op de vragen.
- Zie "week 5f begrijpend lezen antwoorden".

Activiteit 3:

We hebben nog drie bijzondere woorden die in een filmpje via een verhaaltje door Riny geïntroduceerd.

- Het filmpje is in te vinden onder de bestandsnaam "week 5g - filmpjes".
- Luister eerst naar de beschrijving en zet dan de film op pauze. Als de beschrijving voor veel leerlingen te moeilijk of te snel was, zou je het filmpje kunnen terugspoelen en de beschrijving nog een keer kunnen beluisteren.

- Stel klassikaal de vraag wat het genoemde woord zou kunnen betekenen.
- Zet daarna de film weer aan: het goede antwoord wordt door Riny gegeven.

Herhaal deze procedure drie maal. Dan hebben de kinderen weer drie bijzondere Bèrgse woorden geleerd.

In een apart document “week 5h – tekstverklaring bij filmpjes” wordt voor elk van de drie filmpjes nog een toelichting gegeven. Deze toelichting helpt bij het bespreken van het filmpje met de klas. Het is aan te raden dit document vóór de les te bestuderen.

Activiteit 4:

Ook deze les sluiten we af met een kwisje:

- Het kwisje is in de vorm van een filmpje.
- Dit filmpje is te vinden onder de bestandsnaam “week 5i – afsluitende kwis”.
- De kwis bestaat uit vijf meerkeuze-vragen (a, b, c).
- De kinderen schrijven ieder voor zich de antwoorden op.
- Aan het einde van het filmpje worden de goede antwoorden bekend gemaakt.
- Leuk om na afloop even te inventariseren hoeveel antwoorden iedereen goed had.

Week 6: Origineel Bèrgs!

Vorbereiding

- Lees het onderstaande vóóraf zorgvuldig door.
- Maak voor iedere leerling een print van het document: “week 6b persoonlijke voornaamwoorden”. En maak voor iedere leerling een print van het document “week 6e – songtekst Origineel Bèrgs”.
- Als je het prettig vindt om zaken op papier te hebben, print dan – alleen voor de docent – ook het document “6c antwoorden” uit. Hetzelfde geldt voor “week 6f – Nederlandse vertaling”.

Inleiding

We gaan vandaag aan de slag met de persoonlijke voornaamwoorden in 't Bèrgs. Dat is best taaie kost, maar we doen het aan de hand van een eenvoudige oefening.

Daarnaast is er weer een nieuw lied, in de vorm van een rap.

Activiteiten tijdens de les

Activiteit 1:

- Bespreek klassikaal wat persoonlijke voornaamwoorden zijn.
- Persoonlijke voornaamwoorden zijn woorden die verwijzen naar een mens, een dier of een ding, zonder die verder bij de naam te noemen.
- De belangrijkste zijn: ik, mij, me, jij, je, jou, zij (enkelvoud), ze (enkelvoud), hij, ie, hem, haar, het, wij, we, ons, jullie, u, zij (meervoud), ze (meervoud).
- Sommige persoonlijke voornaamwoorden zijn in 't Bèrgs hetzelfde als in het Standaardnederlands. Maar er zijn ook verschillen.
- En op sommige persoonlijke voornaamwoorden ligt in 't Bèrgs de klemtoon. Zie de groene vakjes in onderstaand schema.
- Bij wijze van aftrap is het aardig om klassikaal een aantal persoonlijke voornaamwoorden te bespreken?
 - o Wat is Bèrgs voor “jij”? Antwoord: “ge”
 - o Wat is Bèrgs voor “jullie”? Antwoord: “gullie”
 - o Wat is Bèrgs voor “zij” (meervoud)? Antwoord: “zullie”

NL	Bèrgs	Voorbeeldzin in 't Bèrgs	Voorbeeldzin in het NL
Ik	ik, ikke	Wie waar dè? Ik weet 't nie. Ikke nie.	Wie was dat? Ik weet het niet. Ik niet.
Mij	mijn	Die is van mijn . Dè's mijn fiets.	Die is van mij . Dat is mijn fiets.
Me	me	Dè kan me niks verschille.	Dat kan me niets schelen.
Jij	gê	Wè hedde gê groewte orre.	Wat heb jij grote oren.

Je	ge	Ge moet nor huis kômme.	Je moet naar huis komen.
	oe	Kekt 's nééven oe .	Kijk eens naast je .
Jou	aaw	Aaw moet ik efkes hebbe.	Jou moet ik even hebben.
Zij	zê	Zê zit alt te nètse.	Zij zit altijd te klieren.
Ze	ze	Dörrum krijgt ze gen kuukske.	Daarom krijgt ze geen koekje.
Hij	hij	Hij kömt wir te loat.	Hij komt weer te laat.
Ie	Ie	Duut- ie 't of duut- ie 't nie?	Doet- ie het of doet- ie het niet?
Hem	hum	Doar hedde hum ok wir.	Daar heb je hem ook weer.
Haar	heur	Die tas is van heur .	Die tas is van haar .
Het	't	't Tasje is kêêj mooi.	Het tasje is erg mooi.
Wij	wij	Wij zijn de bêêste klas.	Wij zijn de beste klas.
We	we	We gôn woordjes liejre.	We gaan woordjes leren.
Ons	ons	Zaagde ons giestere?	Zag je ons gisteren?
Jullie	gullie	Gullie doet toch wel oew bêêst?	Jullie doen toch wel je best?
	öllie	Mi öllie he'k alt schik.	Met jullie heb ik altijd plezier.
U	-	(U bestaat niet in het Maaslanddialect)	-
Zij	zullie	Zullie zijn gen èchte Bèrgse.	Zij zijn geen echte Berghemnaren.
Ze	ze	Doar kunne ze niks ôn doen.	Daar kunnen ze niets aan doen.

Activiteit 2:

- Nu gaan de leerlingen zelf een oefening maken met deze persoonlijke voornaamwoorden in 't Bèrgs.
- Deel daartoe het stencil "week 6b persoonlijke voornaamwoorden" uit.
- De kinderen kunnen hier individueel of in tweetallen mee aan de slag.
- Bespreek daarna klassikaal de antwoorden op de vragen. Zie "week 6c antwoorden".

Activiteit 3:

- We gaan kijken en luisteren naar een rap in 't Bèrgs.
- Deze is te vinden onder de bestandsnaam "week 6d – Origineel Bèrgs".
- Laat de clip zien en kijk en luister er met elkaar naar.
- Deel daarna de kopietjes met daarop de tekst van het lied uit. Deze is te vinden onder de bestandsnaam "week 6e – songtekst Origineel Bèrgs".
- Speel de clip nog een keer af. De kinderen kunnen nu luisteren naar het lied en tegelijkertijd meelesen met de tekst.
- Vraag de kinderen om alle woorden die ze niet begrijpen te onderstrepen.

- Behandel daarna klassikaal alle woorden die de kinderen niet begrepen, door er eerst over te discussiëren en daarna het goed antwoord te geven.
Zie “week 6f – Nederlandse vertaling”

Activiteit 4:

Ook deze les sluiten we af met een kwisje:

- Het kwisje is in de vorm van een filmpje.
- Dit filmpje is te vinden onder de bestandsnaam “week 6g – afsluitende kwis”.
- De kwis bestaat uit vijf meerkeuze-vragen (a, b, c).
- De kinderen schrijven ieder voor zich de antwoorden op.
- Aan het einde van het filmpje worden de goede antwoorden bekend gemaakt.
- Leuk om na afloop even te inventariseren hoeveel antwoorden iedereen goed had.

Week 7: wordt onze klas “Kampioen Bèrgs”?

Voorbereiding

- Lees het onderstaande vóóraf zorgvuldig door.
- Maak voor iedere leerling een print van het document: “7d Grötje tekst”.
- Als je het prettig vindt om zaken op papier te hebben, print dan – alleen voor de docent – ook het document “7c tekstverklaring bij de filmpjes” uit. Hetzelfde geldt voor “week 7f – Grötje vertaling”.

Inleiding

De leerlingen gaan zich vandaag alvast voorbereiden op de grote finale. De klas kan Kampioen Bèrgs worden en dat vraagt natuurlijk om serieuze voorbereiding! Daarnaast leren de leerlingen weer drie bijzondere Bèrgse woorden van Riny. En – als klap op de vuurpijl – gaan de leerlingen ook proberen of ze zélg Bèrgs kunnen lezen. Uiteraard wederom met hulp van Riny. Het moge duidelijk zijn: een goede Bèrgse uitspraak vergroot de kans om “Kampioen Bèrgs” te worden aanzienlijk... 😊

Activiteiten tijdens de les

Activiteit 1:

Over twee weken komen Riny en Dick weer naar school, om de cursus Bèrgs in de Klas samen af te ronden in de grande finale. Zij zullen die dag ook bepalen welke klas Kampioen Bèrgs wordt. Ter voorbereiding daarop vragen we het volgende van de klas:

- Kies als klas twee kinderen uit die tijdens de grande finale een kwis gaan spelen.
- Kies als klas het allermooiste, allercoolste Bèrgse woord, en maak daar een mooie, grote en duidelijk leesbare poster van. Zorg dat je nog even geheim houdt voor de andere klas(sen) welk woord jullie hebben gekozen... pas tijdens de grande finale gaan jullie dat bekend maken. Wijs een of twee kinderen in de klas aan die tijdens de grande finale (kort) aan de andere klassen toelicht wat het woord betekent en waarom jullie dit het coolste woord vinden.
- Tot slot kan jullie klas bonuspunten verdienen als jullie een voordracht doen in het Bèrgs. Dat kan zijn een gedichtje of verhaaltje voorlezen, of een lied zingen. Dat mag met z’n allen, of met een kleiner groepje. Alles is goed! Als jullie inspiratie willen voor korte gedichtjes of verhaaltjes, vraag het dan aan Riny of Dick.
- (Daarnaast vragen we tijdens de grande finale ook alle docenten naar voor, met het verzoek om een korte, wervende pitch te houden waaruit voor iedereen duidelijk wordt waarom zijn/haar klas de titel ‘Kampioen Bèrgs’ verdient. Uiteraard is het een grote pre als de docent in die speech veel Bèrgse woorden verwerkt)

Activiteit 2:

We hebben nog drie bijzondere woorden die in een filmpje via een verhaaltje door Riny geïntroduceerd.

- Het filmpje is in te vinden onder de bestandsnaam “week 7b - filmpjes”.

- Luister eerst naar de beschrijving en zet dan de film op pauze. Als de beschrijving voor veel leerlingen te moeilijk of te snel was, zou je het filmpje kunnen terugspoelen en de beschrijving nog een keer kunnen beluisteren.
- Stel klassikaal de vraag wat het genoemde woord zou kunnen betekenen.
- Zet daarna de film weer aan: het goede antwoord wordt door Riny gegeven.

Herhaal deze procedure drie maal. Dan hebben de kinderen weer drie bijzondere Bèrgse woorden geleerd.

In een apart document “week 7c – tekstverklaring bij filmpjes” wordt voor elk van de drie filmpjes nog een toelichting gegeven. Deze toelichting helpt bij het bespreken van het filmpje met de klas. Het is aan te raden dit document vóór de les te bestuderen.

Activiteit 3:

De leerlingen gaan proberen om zélf Bèrgs te lezen. Dat is best moeilijk en misschien zelfs spannend, maar met een beetje hulp gaat dat vast lukken!

We hebben twee gedichtjes geselecteerd van 't Bèrgs léésplènske:

- Grötje
- Galge

We adviseren om aan de slag te gaan met het gedicht ‘Grötje’.

Als er daarna genoeg tijd en animo over is, kan het gedichtje ‘Galge’ ook worden behandeld.

Deel het document “week 7d – Grötje tekst” aan de leerlingen uit.

Vraag de leerlingen eerst om in tweetallen te oefenen met de tekst (een paar minuten).

Blik daarna klassikaal kort terug:

- Is het moeilijk om Bèrgs te lezen?
- Welke woorden vind je lastig om uit te spreken?

Ga nu klassikaal het gedicht lezen.

Geef verschillende leerlingen de beurt en laat ze één zin voorlezen.

Speel daarna het filmpje “week 7e – Grötje filmpje” af.

Daarin hoor je hoe Riny dit gedicht voorleest: één keer snel en één keer langzaam.

En zo kan iedereen checken of hij/zij het zelf qua klank ook goed had gedaan.

Leuk om na afloop even te bespreken waar het gedichtje over gaat.

Speciaal voor de leerkracht hebben we ook de Nederlandse vertaling toegevoegd:

“week 7f – Grötje vertaling”. Als iemand een woord niet kent, kun je daarin de juiste Nederlandse term opzoeken.

Als er tijd over is, kan het worden herhaald met het gedicht Galge, zie de bestanden:

- “week 7g – Galge tekst”
- “week 7h – Galge filmpje”
- “week 7i – Galge vertaling”

Activiteit 4:

Ook deze les sluiten we af met een kwisje:

- Het kwisje is in de vorm van een filmpje.
- Dit filmpje is te vinden onder de bestandsnaam “week 7j – afsluitende kwis”.
- De kwis bestaat uit vijf meerkeuze-vragen (a, b, c).
- De kinderen schrijven ieder voor zich de antwoorden op.
- Aan het einde van het filmpje worden de goede antwoorden bekend gemaakt.
- Leuk om na afloop even te inventariseren hoeveel antwoorden iedereen goed had.

Week 8: de laatste les alweer...

Voorbereiding

- Lees het onderstaande vóóraf zorgvuldig door.
- Er hoeven voor deze les geen nieuwe printjes te worden gemaakt.

Inleiding

De leerlingen gaan vandaag terugblikken op de interviews die ze gehouden hebben. En daarnaast gaan ze zich voorbereiden op de grande finale, als we gaan bepalen welke klas Kampioen Bèrgs wordt!

Activiteiten tijdens de les

Activiteit 1:

In week 4 zijn er tweetallen gevormd voor een interview met een Bèrgse persoon. Vandaag gaan we klassikaal terugblikken op de interviews, door elkaars filmpjes te bekijken.

Nota bene: je zou er ook voor kunnen kiezen om niet alle filmpjes in één les te kijken, maar al eerder, gedurende meerdere dagen. Iedere dag kunnen dan een paar filmpjes worden bekeken, En in deze les kan dan in het algemeen worden teruggeblikt op de interviews.

Het is leuk om daarbij onderstaande vragen langs te lopen:

- Was het leuk om een interview te doen? Waarom?
- Wat vonden de geïnterviewden van het gesprek?
- Heb je nieuwe Bèrgse woorden geleerd, en zo ja: welke?
- Ga je nu vaker proberen in 't Bèrgs met je opa, oma of anderen te praten?

Activiteit 2:

Volgende week komen Riny en Dick weer naar school, om de cursus Bèrgs in de Klas samen af te ronden in de grande finale. Zij zullen die dag ook bepalen welke klas Kampioen Bèrgs wordt. Check samen nog even goed of jullie op en top voorbereid zijn:

- Hebben jullie al twee kinderen uitgekozen die tijdens de grande finale een kwis gaan spelen?
- Hebben jullie het allermooiste, allercoolest Bèrgse woord al gekozen? En daar een mooie, grote en duidelijk leesbare poster voor gemaakt? En wie gaat dat presenteren tijdens de grande finale?
- Gaan jullie voor de bonuspunten? Die kun je verdienen als jullie een voordracht doen in het Bèrgs (gedichtje, verhaaltje, lied)! Hebben jullie al goed geoefend hiervoor?
- (Uiteraard gaan we ervan uit dat de docent al een zeer wervende pitch heeft voorbereid waaruit voor iedereen duidelijk wordt waarom zijn/haar klas de titel 'Kampioen Bèrgs' verdient)

Activiteit 3:

Ook deze les sluiten we af met een kwisje:

- Het kwisje is in de vorm van een filmpje.
- Dit filmpje is te vinden onder de bestandsnaam “week 8b – afsluitende kwis”.
- De kwis bestaat uit vijf meerkeuze-vragen (a, b, c).
- De kinderen schrijven ieder voor zich de antwoorden op.
- Aan het einde van het filmpje worden de goede antwoorden bekend gemaakt.
- Leuk om na afloop even te inventariseren hoeveel antwoorden iedereen goed had.